

Polskie Towarzystwo Numizmatyczne Oddział Słupsk

BIULETYN

styczeń - czerwiec 2015 r.

Nr 1/60

SPIS TREŚCI:

1. 60 jubileuszowy numer Biuletynu Oddziału Słupskiego PTN. str. 3
2. Nowy – stary zarząd Oddziału Słupskiego PTN. str. 4
3. XII Walny Zjazd Sprawozdawczo – Wyborczy Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego w Krośnie. str. 5-9
4. Nowe wyróżnienie PTN. str. 10-11
5. Wystawa „Słupsk w medalach”. str. 12-13
6. Medale słupskie od 1945 roku. str. 14-15
7. Wystawa „Numizmatyka III Rzeczypospolitej. Monety obiegowe. str. 16-17
8. Notki str. 18-19

60 JUBILEUSZOWY NUMER BIULETYNU ODDZIAŁU SŁUPSKIEGO PTN

Owidiusz powiedział, że „Czas upływa, a my starzejemy się niepostrzeżenie”. I tak też niepostrzeżenie minęły 24 lata od wydania pierwszego Biuletynu Oddziału Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego w Słupsku. Dziś składamy na państwa ręce już 60 numer naszego Biuletynu.

Pierwszy numer Biuletynu ukazał się w kwietniu 1991 roku, jako kwartalnik. W tej formie ukazywał się do nr 24, a od nr 25 do chwili obecnej wydawany jest w cyklu półrocznym. Pierwszy skład redakcyjny składał się z kolegów: Jerzy Henke, Zdzisław Michał Dróbka, Jan Kopeć i Sławomir Litwinienko. Skład redakcyjny naszego Biuletynu zmieniał się, obecnie zespół redakcyjny to koledzy: Henryk Błaszkiwicz, Zdzisław Dróbka i Jan Radkowski. W tworzeniu biuletynu współuczestniczy Agnieszka Błaszkiwicz - Górnjak, która zajmuje się jego szatą graficzną.

Na przestrzeni lat, wraz z rozwojem techniki, Biuletyn zmieniał swoją szatę graficzną. Początkowo pisany był na maszynie i kserowany, aby z biegiem lat mieć szatę graficzną taką jaką mamy obecnie.

W Biuletynie dokumentujemy nasze osiągnięcia, sukcesy, plany i zamierzenia, a także umieszczamy artykuły na temat numizmatyki, medalierstwa i falerystyki.

Wyrażam głębokie uznanie dla wszystkich osób, które przez te wszystkie lata pisali na łamach Biuletynu popularyzując numizmatykę polską. Życzę dalszych sukcesów oraz kontynuowania efektywnej pasji na rzecz naszego regionu.

Prezes

Jan Radkowski

NOWY - STARY ZARZĄD ODDZIAŁU SŁUPSKIEGO PTN

W dniu 4 marca 2015 roku odbyło się zebranie sprawozdawczo-wyborcze w Oddziale Słupskim Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego. W głosowaniu jawnym jednomyślnie wybrano na następną kadencję zarząd w składzie:

- prezes Jan Radkowski
- vice prezes Grzegorz Rataj
- sekretarz Henryk Błaszkiwicz
- skarbnik Janusz Grabowski
- członek Eugeniusz Brzóska
- członek Stanisław Olech

Po jednomyślnym głosowaniu i ukonstytuowaniu się Komisji Rewizyjnej na kolejną kadencję wybrano:

- przewodniczący Józef Rudnik
- sekretarz Marek Zdanowicz
- członek Bartosz Dróbka

Prezesem Koła Lębork w głosowaniu jawnym wybrano po raz kolejny Stanisława Olecha. Skarbnikiem pozostała pani Urszula Walburg.

Jan Radkowski

XII WALNY ZJAZD SPRAWOZDAWCZO - WYBORCZY POLSKIEGO TOWARZYSTWA NUMIZMATYCZNEGO W KROŚNIE.

W dniach 29- 31 maja 2015 roku uczestniczyłem jako prezes - delegat Oddziału Słupskiego PTN w XII Walnym Sprawozdawczo - Wyborczym Zjeździe Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego w Krośnie. W Zjeździe uczestniczyło 69 delegatów z Oddziałów i Kół PTN.

Prezes-delegat Jan Radkowski na tle billboardu XII Walnego Zjazdu Sprawozdawczo - Wyborczego PTN w Krośnie (zdjęcie archiwum Oddziału Słupskiego PTN)

W pierwszym dniu pobytu, w programie była wymiana kolekcjonerska, gdzie można było uzupełnić swoje zbiory. Drugi dzień Zjazdu rozpoczął się sesją naukową, w trakcie której wygłoszono dwa referaty: „Krosno odkryte na nowo” prelegent mgr Zdzisław Gil, kustosz Muzeum Podkarpackiego w Krośnie oraz „Wybrane sposoby wykonywania monet i medali okolicznościowych metodami odlewniczymi”, prelegent dr hab. inż. Edward Czekał z Instytutu Odlewnictwa w Krakowie. Pierwszy referujący w swoim wystąpieniu przedstawił w pokazie multimedialnym zabytki i wykopaliska archeologiczne, jakie przeprowadzono w ostatnim czasie w Krośnie.

Natomiast pan Edward Czekaj przybliżył historię powstania monet i medali oraz na przykładzie zakładu odlewniczego pana Krzysztofa Chwaleby z Krosna pokazał sposoby wykonywania monet i medali metodami odlewniczymi.

Następnie odbyły się obrady, powołano przewodniczącego obrad, którym został Prezes Oddziału PTN w Krośnie, Antoni Kubit i protokolantów. Powołano Prezydium i Sekretariat Zjazdu. Sekretarz Generalny PTN Adam Zając odczytał listę zmarłych członków PTN (49 osób, w tym 3 kolegów z naszego Oddziału), ich pamięć obecni uczcili chwilą ciszy. Powołano Komisje Zjazdowe. Sprawozdanie z działalności ZG PTN przedstawił Adam Zając. W swoim wystąpieniu przypomniał historię powstania Towarzystwa, dokonania i osiągnięcia poszczególnych Oddziałów i Kół PTN. Nadmienił, że nastąpił spadek członków w ostatnim okresie (1500 członków w 2015 roku). Corocznie około 250 wystaw jest organizowanych w Oddziałach i 450 odczytów i prelekcji. Następnie głos zabrał Skarbnik ZG PTN Jan Milner, który przedstawił fatalną sytuację finansową Towarzystwa. Stwierdził, że grozi nam utrata płynności w następnych latach. Straty Towarzystwa w ostatnim okresie wynoszą brutto 191 tysięcy złotych. Kolejną osobą, która zabierała głos, to pani Maria Suślik – Idczak, przewodnicząca Głównej Komisji Rewizyjnej. W swoim wystąpieniu podała informacje o szeregu nieprawidłowościach w działaniu Zarządu Głównego PTN w ostatnim czasie. Między innymi wytknęła nieprawidłowości w rozliczaniu umów zlecenia i umów o dzieło oraz próby utrudniania wglądu komisji rewizyjnej do dokumentów finansowych. Przewodniczący Sądu Koleżeńskiego Jan Bartniak poinformował, iż w ciągu 4 lat nie było żadnych spraw, którymi miałyby się zajmować Sąd Koleżeński. W dalszej części obrad swoje przemówienie wygłosił Prezes ZG PTN Zbigniew Nestorowicz.

W kolejnym punkcie obrad zostały wręczone wyróżnienia, godność Członka Honorowego PTN otrzymali: prof. Mariusz Mielczarek, były prezes ZG PTN oraz Kol. Huczko ze Szczecina. Zostały też wręczone medale PTN oraz nadano nowe odznaczenie PTN „Dobrze Zasłużony dla PTN”.

Zarząd Główny PTN docenił pracę naszego Oddziału i Prezesa Jana Radkowskiego, który otrzymał powyższe odznaczenie.

W dalszej części powołano komisje zjazdowe, które przedstawiły swoje sprawozdania. Następnie nastąpiło uroczyste otwarcie wystawy dorobku artystycznego grawera Krzysztofa Chwaleby.

Prezes Zarządu Głównego PTN Zbigniew Nestorowicz otwiera wystawę dorobku artystycznego Krzysztofa Chwaleby z Krosna (zdjęcie archiwum Oddziału Słupskiego PTN).

Po przerwie obiadowej wznowiono obrady i przystąpiono do głosowania uchwał w sprawie udzielenia absolutorium ustępującemu Zarządowi. Ponieważ w trakcie kończącej się kadencji z funkcji prezesa zrezygnował prof. Mariusz Mielczarek, a do końca kadencji funkcję przejął Zbigniew Nestorowicz, delegaci głosowali oddzielnie na obu prezesów. W jawnym głosowaniu Mariuszowi Mielczarkowi udzielono absolutorium jednomyślnie, a Zbigniewowi Nestorowiczowi większością głosów wyborców.

W dalszej części zjazdu przedstawiono kandydatury na Prezesa PTN, które przyniosły wiele emocji. Obok dotychczasowego prezesa Zbigniewa Nestorowicza, zgłoszono kandydaturę Przemysława Ziembę, prezesa Oddziału PTN w Radomiu. W wyniku tajnego głosowania Zbigniew Nestorowicz otrzymał 25 głosów, a Przemysław Ziemba- 43 głosy. Nowym prezesem Zarządu Głównego PTN został Przemysław Ziemba. Do Zarządu Głównego PTN, w głosowaniu jawnym zostali wybrani:

- Mateusz Woźniak (O/Kraków), wiceprezes ZG PTN,
- Dariusz Budzelewski (O/Koszalin), wiceprezes ZG PTN,
- Juliusz Bieniaś (O/Warszawa), sekretarz generalny ZG PTN,

- Dariusz Frączek (O/Częstochowa), zastępca sekretarza generalnego ZG PTN,
- Szymon Bereska (O/Warszawa), skarbnik ZG PTN,
- Kazimierz Drożdż (O/Warszawa), zastępca skarbnika ZG PTN,
- Eliza Walczak (O/Warszawa), redaktor naczelny wydawnictw,
- Krzysztof Lorek (O/Kielce), zastępca redaktora naczelnego wydawnictw,
- Jerzy Piniński (O/Łódź), członek zarządu,
- Piotr Chabrzyk (O/Łódź), członek zarządu,
- Jacek Osiewała (O/Wrocław), członek zarządu,
- Jan Radkowski (O/Słupsk), członek zarządu,
- Wojciech Łonak (O/Opole), członek zarządu.

Do Głównej Komisji rewizyjnej weszli:

- Tadeusz Bocheński,
- Witold Bykowski,
- Maria Suślik- Idczak,
- Grzegorz Wichrowski,
- Andrzej Ziobrowski.

Do Sądu Koleżeńskiego weszli:

- Jan Bartniak,
- Henryk Kopaczal,
- Stanisław Łobacz,
- Zbigniew Szczerbik,
- Krzysztof Wróblewski.

W dalszej części obrad Jan Bartniak przedstawił propozycje zmian w statucie PTN, które wywołały duże zamieszanie. Ostatecznie zdecydowano, że zmianę statutu należy pozostawić do czasu uchwalenia przez Sejm RP zmiany w ustawie Prawo o stowarzyszeniach. Podczas Walnego Zjazdu podniesiono wysokość składki członkowskiej do kwoty 90 złotych rocznie.

Po zamknięciu obrad uczestnicy Zjazdu autokarem pojechali na kolację do Muzeum Przemysłu Naftowego i Gazowniczego w Bórcie.

W ostatnim dniu Zjazdu uczestnicy zwiedzali Krosno, między innymi odwiedzili Centrum Dziedzictwa Szkła oraz Muzeum Podkarpackie w Krośnie.

Na tym zakończył się XII Walny Sprawozdawczo- Wyborczy Zjazd PTN w Krośnie.

Jan Radkowski

NOWE WYRÓŻNIENIE POLSKIEGO TOWARZYSTWA NUMIZMATYCZNEGO.

Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego w Warszawie uchwalił nowe odznaczenie „Krzyż Bene Merenti”.

Brązowy Krzyż Bene Merenti

Po raz pierwszy wręczenie nowego wyróżnienia nastąpiło podczas XII Walnego Zjazdu Sprawozdawczo - Wyborczego PTN w Krośnie. Brązowy Krzyż Bene Merenti przyznawany był razem z ozdobnym dyplomem. Wśród wyróżnionych był Prezes naszego Oddziału Słupskiego PTN Jan Radkowski.

Jan Radkowski

*Jan
Radkowski*

DOBRCZE ZASŁUŻONY

dla
POLSKIEGO
TOWARZYSTWA
NUMIZMATYCZNEGO

SEKRETARZ
GENERALNY

Adam Zając

PREZES

Zbigniew Nestorowicz

Przyznany uchwałą Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego
z dnia 9 maja 2015 roku

BRĄZOWY KRZYŻ BENE MERENTI

51

WYSTAWA „SŁUPSK W MEDALCH”.

W dniach 28 lutego do 31 maja 2015 roku członkowie Oddziału Słupskiego PTN i pracownicy Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku, w nowo utworzonym Salonie Numizmatycznym w Zamku Książąt Pomorskich zorganizowali wystawę pt. „Słupsk w medalach”. Zbiory swoje udostępnił Jan Radkowski i Grzegorz Rataj. Komisarzem wystawy była pani Katarzyna Pagowska – adiunkt w Dziale Historyczno- Artystycznym.

W trakcie otwarcia wystaw Prezes Oddziału Słupskiego PTN Jan Radkowski, podczas prelekcji przedstawił historię medali słupskich.

Ponad 300 obiektów przedstawionych na ekspozycji pozwoliło zwiedzającym przybliżyć sobie wiedzę o medalach słupskich oraz ukazało jedną z form dokumentacji dziejów naszego miasta. Na wystawie prezentowane były medale, medaliony, odlewy gipsowe, matryce medali Henryka Kalskiego powstałe w latach 1960 – 2014. Wiele medali rocznicowych związanych z zakładami pracy czy instytucjami, które były na wystawie nawiązywały do zakładów pracy, których nie ma już na mapie gospodarczej Słupska, jest to dzisiaj materialny i artystyczny dowód naszej historii.

Wystawie towarzyszył ilustrowany katalog. Bardzo się cieszę, że doszło do zebrania w jednym miejscu, w Salonie Numizmatycznym Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku tylu medali związanych z naszym miastem.

Wystawa „Słupsk w medalach” to pierwsza z cyklu zaplanowanych na 2015 rok ekspozycji czasowych, na których podziwiać będzie można zbiory Gabinetu Numizmatycznego Muzeum w Słupsku i członków naszego Towarzystwa.

Jan Radkowski

MEDALE ŚLUPSKIE OD 1945 ROKU.

Medalierstwo to szczególna dziedzina sztuki. Każdy medal stanowi oryginalne dzieło twórcy i jednocześnie może być powielany w tysiącach egzemplarzy. Obcowanie ze sztuką w tej formie jest zdecydowanie bardziej powszechne niż z malarstwem czy rzeźbą. Jednocześnie można ją nazwać sztuką intymną, wymaga bowiem bliskiego kontaktu z konkretnym obiektem. Wartości artystyczne możemy w pełni docenić, oglądając medal z bliska, trzymając go w ręku. Wtedy dopiero dostrzegamy cechy indywidualne pozostawione przez artystę, miękkość modelunku, kompozycję i precyzję wykonania. Medale są bez wątpienia dziełami sztuki, które wzbogacają i pomnażają dorobek w dziedzinie kultury każdego regionu.

Jedną z form dokumentacji dziejów naszego miasta jest emitowanie medali pamiątkowych. Pierwszy, powojenny medal okolicznościowy nawiązujący do obchodów rocznicowych miasta wybito z okazji 650-lecia nadania praw miejskich w 1960 roku. Medal bity o średnicy 50 mm pod względem ikonograficznym wykonany został prawidłowo. W latach sześćdziesiątych wykonano 8 medali związanych z naszym miastem. Spośród twórców projektujących medale Ślupskie w tym okresie na szczególną uwagę należy zwrócić na prace Józefa Stasińskiego - poznańskiego mistrza medalierstwa, który wykonał pierwsze medale lane (w 1965 i 1968 roku) dla Muzeum Pomorza Środkowego w Ślupsku. Medale te charakteryzują się delikatnym reliefem i wysokim kunsztem wykonania.

Największy wzrost zapotrzebowania społecznego na medale upamiętniające wydarzenia w naszym regionie przypada na lata siedemdziesiąte i osiemdziesiąte, co jest związane z upamiętnieniem rocznic XXV i XXX-lecia działalności różnych instytucji i stowarzyszeń. Medale te są w pełni klasyczne, mają wyrazistą symbolikę i nie są przeladowane szczegółami. W tych latach wyemitowano 166 medali o różnej tematyce.

W okresie tym bardzo ciekawe prace medalierskie związane z Festiwałem Pianistyki Polskiej w Ślupsku wykonał prof. Janusz Trzebiatowski z Krakowa. Przy tworzeniu medali artysta zastosował interesujące rozwiązania, wyróżniające się nowatorstwem poszukiwań. Artysta realizując swoje spostrzeżenia i zamysły poprzez różne formy, wykorzystał niecodzienny efekt, jaki daje migotliwość światła, odbijającego się w polerowanych częściach obrazu i łączącego z zielieniami patyn.

Wielkie zapotrzebowanie na pamiątki związane z wydarzeniami w naszym mieście, sprawiło, że powstało również szereg słabych artystycznie medali, także nieznanego autorstwa, medali zupełnie rzemieślniczych. Medalom tym nie można jednak odmówić tego, że powstały z potrzeby serca, z wielkiego umiłowania do miasta. W latach dziewięćdziesiątych nastąpił gwałtowny spadek emisji medali, który trwa do dnia dzisiejszego.

Zamawianie medali tłoczonych w latach dziewięćdziesiątych i następnych w Mennicy Państwowej w Warszawie przyczyniło się do wykonania prawdziwych dzieł medalierskich.

Medale te wykonane były w większości przez wybitnych polskich medalierów, jak Stanisław Horno - Popławski (twórca dwóch medali związanych z VII Festiwałem Pianistyki Polskiej w 1972 roku), Józef Markiewicz - Nieszcz (autor projektów siedmiu medali festiwalowych), Ewa Olszewska - Borys (projektantka czterech pięknych medali związanych z Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku), czy Stanisława Wątróbska (projektantka 23 medali słupskich), oraz wielu innych. Grono artystów miejscowych niewątpliwie najpełniej reprezentuje artysta plastyk Edward Iwański, twórca 13 medali. W 2014 roku artysta został zaproszony do wykonania pięknego nowego medalu Za Zasługi dla Miasta Słupska. Z innych miejscowych artystów wymienić należy Mirosława Jarugę, projektanta 10 medali.

Swój mały wkład w projektowanie i emisje medali słupskich mają członkowie Oddziału Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego w Słupsku, którzy zaprojektowali i wyemitowali 10 medali okolicznościowych. Ogółem do 2014 roku wyemitowano ponad 300 medali.

Wiele medali rocznicowych związanych z zakładami pracy czy instytucjami, nie ma już na mapie gospodarczej Słupska, jest to dzisiaj materialny i artystyczny dowód naszej historii.

Jan Radkowski

WYSTAWA „NUMIZMATYKA III RZECZYPOSPOLITEJ. MONETY OBIEGOWE”.

Od 13 czerwca do 20 września 2015 roku w małej sali wystawowej Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku czynna jest wystawa pt.: „Numizmatyka III Rzeczypospolitej. Monety obiegowe”.

*Uczestnicy otwarcia wystawy pt. „Numizmatyka III Rzeczypospolitej.
Monety obiegowe”.*

Na wystawie zostały zaprezentowane monety obiegowe i próbne emitowane w latach 1990 - 2014 ze zbiorów Gabinetu Numizmatycznego Muzeum oraz Janusza Grabowskiego, członka Oddziału Słupskiego Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego.

Zdecydowaną większość monet zaprezentowanych na wystawie stanowią monety okolicznościowe o nominale 2 złotych wybite ze

stopu Nordic Gold, cieszące się wśród kolekcjonerów niesłabnącym zainteresowaniem. Komisarzem wystawy, autorem katalogu oraz scenariusza jest Katarzyna Pągowska – adiunkt w Dziale Historyczno-Artystycznym Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku.

Jan Radkowski

NOTKI

1. W dniu 26.01.2015 roku w bibliotece 7. Brygady Obrony Wybrzeża koledzy: Henryk Błaszkiwicz, Zdzisław Michał Dróbka i Jan Radkowski na podstawie własnych zbiorów: medali, falerystyki, odznak i wyróżników wojskowych zorganizowali wystawę pt. „Marynarka Wojenna w medalierstwie i falerystyce”.
2. W dniu 18 marca 2015r. w ramach europejskiego programu dydaktycznego „Comenius”, w gimnazjum nr 4 im. „Orła Białego” kolega Zdzisław – Michał Dróbka zaprezentował wystawę (walory własne i syna Bartosza) medali, medalionów i numizmatów pt. „Historia Słupska – mojego miasta”. Wystawę wraz z prelekcją zorganizowano dla uczniów powyższego gimnazjum oraz ich rówieśnikom z Hiszpanii, Portugalii, Włoch i Francji.
3. W dniu 27 marca 2015r. w ramach corocznych spotkań kolekcjonerskich w gimnazjum „Orła Białego” kolega Zdzisław Michał Dróbka zorganizował wystawę (butony, medale, odznaki) pt. „Jak budować kolekcję: historia gimnazjów słupskich, pamiątki genealogiczne”. Ekspozycja była dostępna przez miesiąc w sali historii i wiedzy o społeczeństwie.
4. W dniu 01 kwietnia 2015r. na comiesięcznym spotkaniu członków oddziału w Muzeum Pomorza Środkowego kolega Jerzy Henke zaprezentował swój zbiór medali poświęconych marszałkowi Józefowi Piłsudskiemu. Zebranie zakończono zwiedzaniem wystawy „Medale ziemi słupskiej”.
5. W dniach 10 kwietnia 2015r. oraz 23 kwietnia 2015r. tradycyjnie, jak co roku w miesiącu pamięci „Zbrodni katyńskiej” w Centralnym Ośrodku Szkolenia straży Granicznej im. „Marszałka Józefa Piłsudskiego” w Koszalinie kolega Zdzisław Michał Dróbka przygotował i zaprezentował wystawę pamiątek rodzinnych po swoim dziadku Józefie Dróbce, jeńcu Ostaszkowa pogrzebanego w Miednoje.
6. W dniu 07 maja 2015r. w Szkole Podstawowej im. Gen. Stefana Roweckiego „Grota” we Wrześciu z okazji 70-lecia placówki i świąt majowych koledzy: Zdzisław Michał Dróbka i Sławomir Włoch przygotowali wystawę z własnych zbiorów medali, odznaczeń i numizmatów pt. „II wojna światowa – początek i koniec”.
7. W dniu 16 maja 2015r. w Europejską Noc Muzeów pani Marzena Mazur - dyrektor Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku wyróżniła nasz oddział oraz kolegów: Zdzisława Michała Dróbkę, Jerzego Henke i Jana Radkowskiego dyplomami honorowymi „Darczyńcy muzeum”.

Organizatorzy Gminnych Obchodów Świąt
Majowych składają serdeczne podziękowania

Panu Sławomirowi Włochowi

za udostępnienie prywatnych zbiorów: medali, na
okolicznościową wystawę „II WOJNA ŚWIATOWA: początek
i koniec” z okazji gminnych obchodów Świąt Majowych
i zaprezentowanie jej gościom uroczystości oraz młodzieży
szkolnej i pracownikom placówki

Od lat słupscy numizmatycy wpisują się w nasze uroczystości,
podczas których uczymy patriotyzmu i historii narodu polskiego.

Z wyrazami szacunku
Dyrektor
Szkoły Podstawowej we Wrześcu

Wrzeście, 07 maja 2015 r.

Pismo Zarządu Oddziału

Zespół redakcyjny: Zdzisław Dróbka, Jan Radkowski, Henryk Błaszkiwicz

Opracowanie graficzne: Agnieszka Błaszkiwicz-Górniak

Nakład 30 egzemplarzy